

СТАНОВИЩЕ

Вх. № 474 / 16.10.2024

на материалите по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика 4.1. Физически науки, по научна специалност “Астрфизика и звездна астрономия” за нуждите на отдел „Звезди и звездни системи”, по тематика „Характеристики на междузвездната среда и околозвездното вещество при взаимодействащи двойни звезди“, обявен от Институтът по астрономия с Национална астрономическа Обсерватория при БАН в ДВ стр. 83 бр. 47 от 2024 г.
с единствен участник гл. ас. д-р Янко Маринов Николов

от проф. д-р Драгомир Вълчев МАРЧЕВ, професор в катедра “Теоретична и приложна физика” на Факултета по природни науки при ШУ „Еп. К. Преславски”

За участие в обявения конкурс е подал документи като единствен участник – гл. ас. д-р Янко Маринов Николов, който отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника на БАН.

Представени са всички необходими документи, които съответстват на тематиката на обявения конкурс като: професионална биография, списък на публикациите и копия от самите публикации, справка за цитиранията, и др.

Кратки биографични данни:

Д-р Николов се дипломира като бакалавър по физика през 2014 г. и като Магистър по астрономия през 2015 г. във Физическия факултет на Софийския университет. Получава научната и образователна степен „доктор“ през 2019 г. след защита на дисертация на тема “Спектрални и спектрополяриметрични изследвания на Ве рентгенови двойни звезди” в ИА с НАО при БАН, София.

От 2006 г. е оператор на 2-м телескоп в НАО-Рожен, а от 2014 г. е физик към ИА с НАО при БАН. От 2020 г. до момента е главен асистент. Научните му интереси са главно в областта на звездната астрономия. Владее английски и руски езици.

Характеристика на научните публикации на кандидата:

От представените 19 публикации за участие в конкурса приемам за рецензиране всичките, защото не са използвани за придобиване на научната и образователна степен „доктор“. Последната справка (от 15.10.2024) в базата ADS отчита 58 публикации от 2006г. до сега. Разбира се те обогатяват представата за научното израстване на кандидата.

Всички представени публикации са в списния с IF и SJR, което удовлетворява законовите изисквания и допълнителните изисквания на НС при ИА с НАО на БАН.

Научните интереси на д-р Николов основно са в областта на изследване на двойни звезди с компактен обект. Те могат формално да се разделят на три направления:

1. Изследване на междузвездната поляризация към избрани обекти
2. Спектрални наблюдения на масивни рентгенови двойни и симбиотични звезди;
3. Изследване на фликеринга на катаклизмични и симбиотични звезди.

И трите направления хвърлят светлина върху разбирането на интересни процеси като звездна еволюция, загуба на маса и акреция на вещество, структура и формиране на околозвездни дискове и мъглявини, приливно взаимодействие между компонентите, излъчване с големи енергии в рентгеновия и гама диапазон, механизмите на еруптивна активност и др. Разбирайки тези процеси всъщност ще разбирате по-добре произхода на обекти и явления като избухване на Свръхнови от тип I, милисекундни пулсари, рентгенови източници в звездни купове и др. Като цяло това е едно модерно направление в астрономията особено в последните години на бързо развитие на рентгеновата и гама астрономия.

Прави добро впечатление, че колегата Николов е маркирал в приносната си справка бъдещите намерения за развитие на неговите изследвания, което само по себе си доказва, че той се е формирал като учен способен да развива астрономическото познание в бъдеще.

За апробирането на научните резултати на колегата допринасят и множеството му участия в международни астрономически форуми, на които са изнесени доклади и са представени постери.

Получените от д-р Николов научни резултати се оценяват високо от астрономическата колегия, защото почти всички от забелязаните и документирани цитирания, според ADS, са направени в реномирани международни издания в областта на астрономията. 90-те цитирания са в рецензируеми международни списания и носят необходимия брой точки по съответния критерии. Според Scopus авторът има h-index – 8. Това само по себе си говори за добрата публикационна активност на кандидата.

Авторският принос на д-р Николов в представените изследвания е неоспорим, като се вземе предвид, че на не малка част от публикациите е първи автор. Аз не открих плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Значимостта на представените резултати не буди съмнение имайки предвид къде са публикувани те, а именно MNRAS, A&A, AN и др., които са реферуеми списания със сериозна редакционна колегия от водещи специалисти в тези области.

От представената справка за минималните изисквани точки по групи показатели за академичната длъжност „доцент“ ясно се вижда, че кандидатът набира необходимия от закона брой точки по различните показатели. По критерии както следва:

- А-50т.; В-112т.; Г-246т.; Д-79т. или общо 487 при изискуем минимум 400.

Участие в научни проекти и програми:

За периода на работа в ИА при БАН д-р Николов е участвал общо в 7 научно-изследователски и образователни проекта, което показва една завидна проектна активност на младия ни колега. На два от проектите е бил ръководител. Тези участия доказват и способността на кандидата да работи в екип.

Преподавателска дейност:

Преподавателската дейност на д-р Николов се фокусира върху провежданите ежегодно астрономически школи и докторантски училища. Като учител в НАОП гр Варна е водил кръжоци и школи с ученици. Активно участва в обучението на младите оператори на 2-м телескоп в НАО-Рожен. Като утвърдил се специалист в областта на звездната астрономия на колегата тепърва му предстоят бъдещи преподавателски ангажименти.

Заклучение:

Постъпилата документация за придобиване на академичната длъжност „доцент“ от гл. ас. д-р Янко Маринов Николов е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, с Правилника за прилагането му и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН.

Представените научни трудове за този конкурс на гл. ас. д-р Янко Николов имат безспорни и оригинални авторски приноси и характеризират автора като изграден специалист в областта на звездната астрономия.

Гл. ас. д-р Янко Маринов Николов има 10 годишен стаж, от който изискуемият от ЗРАСРБ 2 години като главен асистент, който отговаря на областта на висше образование, по която е обявен конкурса.

Това, както и личното ми впечатление, ми дават основание да дам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка на кандидата и УБЕДЕНО ДА ПРЕПОРЪЧАМ на почитаемия Научен съвет на ИА с НАО при БАН да избере гл. ас. д-р Янко Маринов Николов на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, 4.1. Физически науки, по научна специалност “Астрфизика и звездна астрономия” за нуждите на отдел „Звезди и звездни системи”, по тематика „Характеристики на междузвездната среда и околзвездното вещество при взаимодействащи двойни звезди “.

15 октомври 2024 г.

Подпис:

/проф. д-р Драгомир Марчев/